

Mahjas Beefis ar pe-
liskumem māsā:
 Ar peefubifšanu
 eefšiemē:
 Par gabu 2 rbl. 75 lap.
 1/2 gabu 1 rbl. 40 lap.
 1/4 gabu 90 lap.
 Rīgā fānemotē:
 Par gabu 1 rbl. 75 lap.
 1/2 gabu 90 lap.
 1/4 gabu 50 lap.
 Ar peefubifšanu
 aefšiemē:
 Par gabu 3 rbl. — lap.
 1/2 gabu 1 rbl. 60 lap.
 1/4 gabu 1 rbl. — lap.

Ar pašā wifufchēdiga augša Reizara wefchānu.

Redakcija un eefpedicija
atrodas Rīgā,
 Cēfļa Wates grafmatu-
 un bilšu-brufatamē un
 burtu-leeumē pee Pētera
 bāfņijas.

Mahjas Beefis.

Politisks un literarisks laikraksts.

Studinājumi māsā
 8 lap. par weenas flejas
 fmalu rakstu rindinu.
 Apfēfēmumi uf Mahjas
 Beefi un studinājumi
 fubtami uf fchābu abrefi:
 Bā bācchānu rāsera
 Māces Bācchē, r. Pētra
 (Mahj. B. eefpē. Rīgā.)

Mahjas Beefis isnāhā meenreif nedetā, trefchēenās. — Ar katru numuru isnāhā literariskās peefikums un katru mefnefi femkopības peefikums.

Satura: Kam der, lai cewebro! I. II. — Mahjs wādrē par
 Kementju. — No eefšiemē: a) Wālbības leetas. b) Bā-
 tijas notikumi. c) No zitam Kementijas pufem. — No Rīgās.
 Grafmatu gābē. — Zefu leetu nobala. — No aefšemem.
 Kwihte. — Zirgu fīnās. — Telegramas. — Daifchādi rāfši: Bā-
 mahziba; tā wāfus behrnūs fopt. (Turpinājums.)
 Literariskā Peefikumā: Sāfšibwēs efnā. (Turpinājums.)
 — Herubiteefi. (Turpinājums.) — Seltenem: Wodes apgefēbē.
 — Rīgās jaunohu amānefības ffofa. — Wārfchē-Geewerfchāfē.

Kam der, lai cewebro!

Kā jau katram buhš-fīnām, tad par neufstāmu mantu
 fāuz tāhdu mantā, kuru newar pāhrzēti no weenas weetas
 uf oru, wāj ziteem wāhrdeem fatot, kuru newar fufināt,
 tā peemehrām femē laufūmus, mahjas un tā tāhtaf.
 Turpretim mantu, kuru wāf fufinot jeb pāhrzēti no weenas
 weetas uf oru, tā peemehrām fopus, daifchādus
 darba rihūs un tā tāhtaf, nofāuz pāt kufstāmu mantu.

Par neufstāmu mantu, tā fīnām, teel weiti trefpofta
 jeb apfiprināfchānās fchurnāli (grafmatas). Māns no-
 luhš ir, uf daifchēm uf fcho preefchmetu aiteefofchēm
 nofāzījumeem aifrahdi.

Par it katru neufstāmu mantu, tā jau mineju, teel
 weiti trefpofta jeb apfiprināfchānās fchurnāli, turās to ee-
 rakfta, kufch ir tāhdas neufstāmas mantas ihpāfchneets,
 un tāhdas nāfās (nobolli u. t. t.) gut uf fchis mantas.
 To nu, tā „eewēd“ tāhdu pirtfchānās kontraktu jeb to, tā
 tāhda neufstāma mantā pāhrēt no weena rofām zita ro-
 fās, fāuz par konrofta koroboreifchānu jeb kontrakta ap-
 fiprināfchānu.

Ne weenu reif ween fcho rindinu rakfītājām bijufi if-
 demība preefchmōt, tā uf tāuteem dāfchi fāimneeli, kuru
 pirtfchāf tāhdu mahju wāj femē gabalu (granti), nām to
 lufchā norāfšit trefpofta grafmatās par fāwu ihpā-
 fchumu. Daifch lābs pirtējs pāt nefin, tā tas ir nepee-
 zēfchāmi wājadfīgs. Ihpāfchuma koroborāzija ir fōi
 fwarīga un nepeezeefchāma, it ihpāfchi ja ihpāfchuma fīnā
 fīnāhā dāifchānās pee teefam, wālbības eefchādēm u. t. t.
 Nefen tāhds M. pagāfta fāimneels, tāf fāwu mahju

jau fopch dāifchēm gadeem no tāhda otra pirtējs, bet to
 wehl luhš fchīm nām lizis koroboret, mānis atgāhbdināts,
 lai leel fāwu mahju „eewēd“ apfiprināfchānās jeb tref-
 poftu grafmatā, ifteizās: „Ai, blehnās, mānim tāhdās
 „Loborāzijas“ nām wājadfīgās, efnu ar pāhrdeweju no-
 fchēhēfif lufumigu pirtfchānās kontraktu un parāfšius lizis
 apleezinat pee notārija“.

Geewehrodams fāwūs peefihwojumūs eeflatu par derigu,
 aifrahdi uf lufumu nofāzījumeem par neufstāmas mantas
 ihpāfchuma teefību korobefchānu.

Primar-lufumu 809. pāns gāifchi un fūāidri nofāfa:
 Tās, tāf wehlaš eegūbt (eemantot) tāhdu neufstāmu
 mantu, netoy par tāf ihpāfchneetu zaur to ween, tā tā
 wīnam teel nodota. Par ihpāfchneetu teel ifhti tāfai tad,
 tad peenāhziģā eefchāde apfiprina un ufneem fāwās graf-
 matās dokumentu, pehž kura fchi mantā wīnam peeder. —
 Tās pāt ari jaeewehro mānneefteem.

Par neufstāmas mantas ihpāfchneetu turām tāfai tāf,
 kufch par tāhdu norāfšit peenāhziģās teefu grafmatās.
 Kamehr neufstāmas mantas ihpāfchneets nām par tāhdu
 norāfšit, tāf ir, nām lizis fāwu neufstāmu ihpāfchumu
 „koroboret“ jeb apfiprināt, ari ziteem wīnch par tāhdu
 nām jāufstata, bet par ihpāfchneetu turām arween wehl
 tāf, kufch par tāhdu eeralfšit apfiprināfchānās graf-
 matās.

Tā tad iflatra, tāf pirt, manto, māina, wāj dāban
 dāhwīnām tāhdu neufstāmu ihpāfchumu, gālwēnāfās pē-
 nāhūms ir, wīfpirāts rūhpētees, lai wīnch peenā-
 ziģā eefchāde itlu eeralfšit par ihpāfchneetu un wālbī-
 tāju. Notāwejumi arween ir fāifšit ar nāndās fodeem,
 pofchlinām un dāifchādām zītām nepārtfchānām un li-
 belem.

Ihpāfchneels, kura ihpāfchums nām peenāhziģi apfipri-
 nātās, newar ari fāwu ihpāfchumu pāhrdot zīam.

Ja tāhds peemehrām ir pirtējs neufstāmu ihpāfchumu,
 un pāhrdewejs to wīnam nedod, tad wīnch wīs newar
 greeftees pee teefās ar luhgumu, lai wīnam peefpreefta no
 pāhrdeweja pāfchu ihpāfchumu, bet wīnam pāpreefch ja-

luhš, lai teefa peefpreefch pirtko ihpāfchumu norāfšit uf
 wīna (pirtēja) wāhrdu.

Ja, dāifch lābs wārbuht wālda jau gadeem fāwu wāj
 nu zaur pirtfchānu, mantoifchānu, mānifchānu wāj dāif-
 wīnāfchānu eegūhto ihpāfchumu, bef tā buhtu par tā ifto
 ihpāfchneetu apfiprinātis un ari nēmas nēmāna fcho „koroborāzijas“
 (apfiprināfchānās) trufhūma. Bet tāf fīn,
 tāhdus nepāredfāmūs atgāhbdimūs nāfhtōne fāwā plih-
 wūrā eefehroj: wār atgābtees, tā pāfchām negribot ja-
 greefchās pee teefu eefchādēm u. t. t. un tad nu luhš ap-
 fiprināfchānās (koroborāzijas) trufhūms ifhti fāufhtām.
 Tadeht wārā kōtrām, tāf fāwu neufstāmo ihpāfchumu
 nām „koroboreifis“ dot pādōmu, rūhpētees par fāwa ihpā-
 fchuma peenāhziģi apfiprināfchānu, lai zaur nepāredfā-
 meem gāhījumeem nezeltof wēltigi fāufējumi un dāifchādās
 nepārtfchānās.

II.
 Kās newehlaš wēltigi pāhrwōtees un pāhrwās pāfāudēt,
 tom wīfpirāts ihfēds wāhrēds wār dot pādōmu: „Wogāhdā
 ifhtā tāfā, ifhtā weetā, ja tāfai ween māf eefpēhām,
 pāreifūs dōfumentūs, kontraktūs, nolihgumūs, kwihtūs!“
 Nefen atpāfāt femneetu wīrteefāf pee tāhdās pāhrwās
 ihpāfchānās par nefāmāfātū nomās parādu parādneels
 tāhdzija teefai preefchā par peerāhdijumu fchāhda fātura
 kwihtu:

„Rentneels M. N. (wāhrēds un ufwāhrēds) fāmā-
 fāja mānim fchōdeem (datuma nebija) 30 rubfus.“

Pāhrwās rezultātās (ifnāhūms) bija: „Kwihtu atfihf
 par nepilnigu un peefpreeft no aifbēlētāja par labu fūh-
 dētājām nomās parādu.“

Gūfchi pāreifi. Sūhdētājs kwihtā mineto fāmu neat-
 fīna wīs par nomās parādu, bet par tāhdu gūfchi zitu
 parādu. — Tā mānim wehlat pāhrwās pāfāudētājs —
 tāhdz wēzītis, ofarām azis apgālwōfā, tad pāteefi bija
 jātiz, tā kwihtē minete 30 rubf. teefchām nomās parāds.
 Wār jau buht! Bet tāifchu pāt wānigās, kālab nepārtfcha
 no fāimneela pāreifu, pīnigu kwihtu, wāj māfāfās pee
 māfāfchānās nepeeāzīnāja leezīneefūs kwiht.

Daifchādi rāfši.

Wāmahziba, tā māfus behrnūs fopt.

No Dr. P. Kālnina.
 (Turpinājums.)

B. Kā barot behrnu bef māhtēs kruhts?

Nām reiti tee gāhījumi, kur māhte newar, kur wīnai
 nām brifhw fāwa miflufifchā fihdi: 1) pee gruhām fīmī-
 bām, dilonā, krihtāmās tāites, fīfīlifa; 2) kad māhte
 kruhtfchu gāli pāheleeku māfi, wāj pāt eerahwufchēes un
 wīnūs newar iflabot, tā tā behrns newar wīnūs fānemt;
 3) kad kruhtis fīpīri fāfprehgāufchās un nām pee tāfā
 ahrfētās; 4) kad kruhtis eekāif, un pee dāifchām zītām
 fīmībām. Tāhdās gāhījūms wājaga meklet ahrfta pā-
 dōmā, tāf labāki dāram: fihdit behrnu wāj atfchērt.
 Kad māhte newar fihdit, wāj kad wīnai peeruhfēt fihdāla,
 bet behrns wehl toti jānūs un wāhrīgās, tad wājaga wīs-
 pīrūs dōmāt, wāj newar pālūht tāhdu radnezi wāj labu
 pāfhtāmu, tānt ihfu lāzīnu fihdit behrnu, kamehr wīnch
 eefpīrinātōs un wīnam wāretu drofchāli dot gruhātā bā-
 rību, gowō peenu. Ir tāhdi gāhījumi, kur femāt nomifēt
 behrns, peens wīnai wehl nām iffubis: tāhdus gāhījūms
 wājaga ifleetot. Wīswājādīgāla behrneem kruhts pīrūds
 2 wāj 3 mehnefchōds, ihpāfchi wāhrgeent behrneem, jo pee
 zītās bāribās wīnūs weegli nobēif wēhdera grāifēs un
 zaurēja. Kad nām eefpēhās, apgāhdāt behrnam kruhti,
 tad negribot jāterās pee māhtfīgās bārofchānās.

Wāj ifdōdās behrnīnu ufāudēt ar māhtfīgu bāribu,
 tāf atfāras, ifnemot nejāufchūs gāhījūms, no māhtēs
 fāpārtības, ifturības un no māhtfīgās bāribās ifwehtēs.
 Wīspāhri jāfāla, tā bef māhtēs kruhts, māhtfīgi, ir dāuf
 gruhātā audfēt behrnu: wājaga dāuf wāiraf dārbā, uf-
 mānības, fāpārtības, pāzetības. Ar māhtfīgu bāribu
 nelād newar fāfneegt tīf labu pātāfchūmu, behrni mifēt
 dāuf wāiraf un wīni ir newefelīgāki, neftīpāfki, neaug un
 neattīfhtās tīf ahrti. Bet teel ari māhtfīgi ufāudfēt leels
 pulks itū wefelu behrnu, kad tāfai māhtei netrūhft wā-
 dīgās behrna mīhleftības un pāfchāifleegfchānās, kuru te

dāuf wāiraf wājaga, nelā ar kruhti audfējot. Katrai
 māhte wājādsetu arween pāfchāi fāgātawot behrnam bā-
 rību, nelād newifēt to fwefchēm, jo fchis dārbō pāfā
 leelīfās uf mānības, leelīfās tīhribās; pee wīna wājaga
 uf fīngrāto eewehrot wīfūs fchē dōtōs pādōmūs: fwefchāi
 femwāi, wāj auklei nepeetīf preefch tam pāzetības. Par
 wīfām māhtfīgām behrnu bāribās weelām ir gowō peens
 tāf labāfās. Wīsmāf luhš 9. mehnefchām wājādsetu
 tāhdus behrnūs barot weenigi ar labu gowō peenu, bet
 tāfai ar tāhdu peenu, tāf nēnts no wefelām gowīn.
 Peenu wājaga dot fihf it tā fāuzāmās behrnu pudelītes
 jeb radfīnā.

Wīni ir dāifchādi. Tee weentāfchātee ir tee labātee,
 jo tos weegli iftīhrit, un tīhriba ir gālwēnā leeta. Katrā
 fīnā radfīnām wājaga buht no fīllā. Sāhnu zaurumu
 aifbāfch ar pāpū, bet tomēhr tīf neftīpīri, tā gāifēs wā-
 retu pā to eekūht eefchā. Uf teewā gāla pudelītei uf-
 māuz gumijas knupi jeb zīiti. Zīifchī deefgān ahrti
 māitājās, tamdeht wājaga tos arween leefūs turet. Dā-
 fchēm zīifchēm nām eefāifstī gālā wājādīgeez zaurumi,
 pā kureem peenu wāretu iffufht; tad wājaga pāfchām if-
 durt zaurumīnūs ar kārftu adātīnu. Labāki ir durt wā-
 iraf (3—4) māfu zaurumīnu, nelā weenu wāj dīwī leelus,
 jo nām labi, kad behrnam fīfchot peens tel ar leelu
 ftrāumi: behrns wār aifchētees, wāj ari weegli eefchē
 pāhri par mehru. Kad radfīnu apgreesch uf femi, tad ne-
 drīhtf pā zaurumīneem peens tezet, bet tāfai pīlet. Ja
 peens zaur teem tīf pīl, bet netel, tad zaurumīni labi.
 Katrā fīnā wājaga behrnu barot ar radfīnu, newīs ar kār-
 rotīti: ar kārōtīti eefchāms, behrns norij dāuf gāifā, un
 tāf wīnam peepufch wēhderu un rādā wēhdera grāifēs.
 Pee tam fīfchāna behrnam ir wājādīgā, wefelīgā. Bef
 tam wājaga radfīnu eefchē tāf drehbītes, kūrās ir behrns,
 lai peens neatfchītu.

Gowō peens nām tāfai dfehreens behrnam, tā to dā-
 fchās māhtēs dōmāt, ar kuru ween barotām behrnam wā-
 jagot bādū zēft, bet peens ir behrnam pīnīgi peeteefō-
 fchā bāribā, kura wār wīslābāki, wīslēhāki un wīfpīnī-
 gāki ifpīlīt māhtēs kruhts weem. Ar gowō peenu au-

džeti behrni ir arween wefelīgāki, nelā tee, kūrūs audfē ar
 ziteem lūhdēfkeem un kureem agrī fāhēt dot mīltu eefdeenus,
 putrīnās un zwīhbalūs. Bet ari gowō peens, fāfchēfīnot
 ar māhtēs kruhti, behrnam gruhiti fāgremōjāmā bāribā,
 jo tāf fātura wāiraf tāufu (krehjuma) un beefpeena (lā-
 feina), un māfāl zūkura, nelā māhtēs peens. Tāi gowō
 peens wāiraf lūhdēfīnātōs māhtēs kruhts peenam un pālītu
 weegli fāgremōjāmās, tad wājaga wīnu atjāukt ar wāh-
 rītu uhdēni — wāj labāki meefchu wāj au'u nōwāhrījūmu
 un peelīft zūkuru. Neatfchēkādīnu peenu wār fāhēt dot
 tāfai fēfchi mehnefchī wezām behrnam.

Zīf uhdēnā jāpēleēj peenam, tāf atfāras dāuf no behrna
 wezuma, no wīna fāgremōfchānās fpehās: peemehrām ar
 wēhderu fāfīmūfchām gādū wezām behrnam jādōd dāif-
 reif tāhda bāribā, tā 5 wāj 6 mehnefchī wezām. Zaur-
 mehru wār noteikt fchāhdi:

Pīrmā nedetā jānem uf 1 dāfās peena 3 dāfās uhdēnā.
 No otrās nedēfās luhš

mehnefchā beigām	1	2	3
Otrā un trefchā meh.	1	1	1
Zēurtā un peektā meh.	2	1	1
Sestā mehnefi	3	1	1

Tomēhr, tā jau teifts: wīfeem behrneem nām peens
 wēnādī aifchēkādāmās. Weefchī ween buhš behrni, kureem
 ari trefchā mehnefi jādōd uf 1 dāfās peena 2 dāfās uhdē-
 nās, un kūrī wārēs pāneft neatjāukt peenu tāfai 8 wāj
 9 mehnefchī wezi. Tāpāt ari peens nām weenādīs: trefnam
 peenam (rudēni), turām nōftāhās dāuf krehjuma, wājaga
 peeleet wāiraf uhdēnā, nelā wāhjam peenam. Māhte wājaga
 buht uf mānīgāi, wājaga eewehrot, tā behrns aug un at-
 tīfhtās, un ihpāfchi ja-eewehro, tāhdās behrnam wēhderō:
 kad behrns fāhēt wēmt, kad eerōdās zaurēja wāj aifūretōs
 (zēts) wēhders (wefelām behrnam eet zauri pīrūds
 mehnefchōds 3 reif deenā, wehlatōds 2 reifēs), kad no iflāhri-
 jumeem pāleel drehbītes fāfās, kad wīnūs wār redēt ne-
 fāgremōtūs peena gābāfīnūs, tad wājaga dot wāiraf at-
 jāukt peenu. Kad behrns wefēf un tomēhr pehž efbī-
 nāfchānās ir newēerīgās, brehž, tad wājaga mehgināt dot
 māfāl atjāukt peenu.

Tagad zetas jautājums: Kāhdai tad jābūti pareisai, derīgai, pilnīgai kviētei?

Šķe mehgināšū ihjūmā aīsrāhdī, kāhdā satura jābūti pilnīgai, pareisai kviētei:

- 1) Pareisai kviētei jābūti tīrai, nefāstīrīkētai, šaprotami (jalasami) rakstītai.
- 2) Wajaga būti peeminētam, jil naudas šanēm.
- 3) Naudas sumu eeteizams rakstīt burteem un zipareem, lai apgreuhtinātu wīltošānu.
- 4) Wajaga būti uīfīmetam māfātāja wāhdam.
- 5) Wajaga būti škaidri īsteiktam, par to waj ladehē nauda ir māfāta, peemehram jā nauda māfāta par nomu, tad wajaga arī peefīmet, par kāhdu mahju un kāhdu laiku (terminu) u. t. t.
- 6) Wajaga būti peeminētam, kad nauda ir māfāta, kad kviēte ir īdota.
- 7) Wajaga būti naudas šanehmeja parakstam, jo beš šanehmeja paraksta kviēte nemoš naw šaujama par kviēti, tadehē tā kviētei, tāpat kā kurem katram žitam līguma waj apsoļijuma rakstam beš paraksta naw špehka un derīguma. (Privat likumu § 3036.) Kr. D.

Kāhdš wāhdš par Armeniju.

No poruīfāta A. Wintera.

Tur, tumsšās lānās, mešājos, No īwehrem Turkeem wājatas, Smol tautas gabuīstenuš.

Patehē, nelur pašaulē neredšam tamlihdīga gabijuma, kur w-ena tauta, žitas tautas uīwahreīse, būhtu šakstuse wina' tā lāpīnat, tā to Turki dārija. Nospeētās tautas smaka un smala sem Turku juhga, gabuīsteneem īgi, līhdš kamehr arī wīnām negādījās šawš Mosus, kas tās žaur grehtu žīhnu tūfnešī neperwēda peē jāukās, gāīfchās bīhīwības.

Tā atpeštījās ar leelwāštju peepālīhdīfību Greelīja, tad Serbīja, Rumanīja, beīdšot, žaur Kreemīju arī Bulgārija. Palīka tīkai Armenīja. Wefelus 20 gaduš šchīs no kriīstīeem apbīhīwītās Turku prowīnzes šabīja meerš, it pazeetīgi, beī — nu leelās wīnu pazeetības šīhga būht truhīluse: wāsarā Makedoneešchī un rudent atkal Armeni stahjās ar eeroīfcheem rokā pret šawu apšpeedeju Turzīju, īhīnenakī šafot pret wīnās afīnš šūhzeem gubernatoreem un lauku polīzījās eereedneem, kūrī žita nekā tā nemoht, tā tīkai plehī wīneem nodoto šemes gabalu. No wīnu pašchūtīzīgeem tee drūfzīn launas, beī tadehē tad nu neplehī kīstīto, kurešch tāīfchū nekad un nelur teefas un tāīfīnības nedabūš?

Žeen. „Mahjas Weeša“ lāstāji šin, kas notīka žaur leelīsto Armeni wājāšchānu īgāhjušchā rudent. Kreemīja, Franzīja un Anglīja šūhtīja turp šewīfchū lomīfīju behī wārmahjīdū īmellefchānās. Tad Turzījai tīkai līkī preelchā reformu preelchīlītumi, kūrūs tā tīl īgi wīlžīnoja pīlnīgi peeneem, līhdš kamehr kāhdā jāukā beendā

sultana pīlš preelchā neīfchēlās pīlnīgs Armeni dumpīš. Nu šaklās leelīfča Armeni aplāufchāna. Šakla lūfetees arī Jaun-Turki, kūrī wehlas, lai wīnu tehwījā eerīklotu waldības šīfīemu pehž Watar-Eīropos wāštju porauga. Nu tīkai lāuti, šchāngūti, šīhīnātī, nogīfētī, gan Armeni, gan Turki. Weens bārš mīnīstru pehž oītra tīkai mīnīstī 3—4 deenu lāitā un līlās, it tā nūdeem Turzījās, šchī „šlīmā wīhra“ pehbejā šūndīna būhtu lāhtu, beī — nekās. Eīropas leelwāštīs baidās, tā tās newarēs ar labu weenotees mantojuma dalīfchānā un tadehē šchī ehnu wāhīš (Turzīja) pašahw wehī šchō baltu deenu un pašahwēs wārbuht wehī labu laiku, ja tīl Turki pašchī īf-turefēes prāhtīgātī pret leelwāštīm.

Beī šatrīzīnātīs šchī šlīmā šapūmūšchōīs wāhīš nams nu īr gan līhdš pašchēm pomateem. Un tās tīkai jo šīprī šatrīzīnātīs žaur duhšchīgo Armeni pāhdroschō dumpīja želšchānu. No šchīs tautās nu runā žaurām deenam wīfās pašgules lāīfchādīs un tadehē es žeru, ka žeen. lāstājeem nebušš nepatīhīlāmī šchō to par wīneem tūwāt dīrīdēt.

Pīrmaīs Armenēetīs, ar lo eepafīnos bīja kāhdš Rūpīn-jena lūngš. Kad šchō rīndīnu rakstīnātīs deeneja tāhījās austrūndš, Wladīwostokā, tad šchīs žīlwekš eeradās un lūhdša wīnām weenu šwabādū īfchābu īfnomat, jo wīna weīkālš pāgehrōt dīhīwōt galwenakājā eelā. Arī leelū īnterefī noskātījōš šchī žīlwekš weentāhīfchājā dīhīwē, wīna leelā darba špehā, wīna gāra dāhwanās. Kad wīnch uīf Wladīwostoku atbrauzā, īgāhjušchā gādā mārta mehnefī, tad tās gāndrīhš neweena wāhdā pā Kreemīfī nemehjeja un šarunātees ar wīnu wāreja tīkai pā franzīfī. Beī nepagāhīja ne 2 mehnefchī, kad tās jāu mahjeja īt labi pā Kreemīfī šarunātees: mūhju deendēri bīja wīna školotāji, peē kureem tās pamodīja wākarus eelāufīdāmees wālodā. Burtus tās īfwhāhījās īf kāhdās pā 3 lāpeīti eegāhdātās wežās Kreemu abbežes. No wīfū šchīs žīlwekš neprātā! Tās bīja šelta un šūdraba karejš, šehgefu greesejš, mēfānīfīš, līrogrāfš, krahfotājs un tā tāhīl. Aīstāhdāmš šawu brāhīlī un mahju Konstantīnopolē, tās bīja preelch kāhdēem 10 gādēem aīfchējōš uīf Afrīku lōīmī mellet. Bīja šabījīs peē Wādā žerības raga, bīja dīhīwōjīs Žowās šalā un beīdšot nebīja wārejīs eēt bīhīnūma šemeī Sībīrījai šezen. Beī deemšchēhī tur wīnām labi newebdās ar šawēem demīneem amateem. Lāīkam gan bādš peenāhja tā defīnītāīs lāhī, jo kad mehš, mahjā brauzot, Nikolā-jemfčā atrādāmees, es wīnu tur šotīku pāwīfām noplīhī-fūfchās drehēdš. Wīnch šakstīja, tā ešot šawūs amātus peē malās līzīs un šakstīs ar — aītu uīpīrēfchānu nodar-botees. Nikolājemfčā tās īt labi pelnīja, jo tur šchāhdū lopīnu naw un tadehē, kad tee no šohda teel atwehī, kāndīs wīnūs tūhīlīt atpehēl, grībedāmī tāīfchū ehdeendā māfū pāhīrmāmī redset.

Kad nešen no leelās afīnu īfšeefchānās Konstantīnopolē lāfīju, tad tūhīlīt domāju peē šchī pašīhītamā, jo wīnch

dīhīrās uī mahjām, peē mahjas un brāhīa brāukt, jo tā jāu mīnētš, tās toš preelch kāhdēem 10 gādēem bīja at-stāhīš. — Wārbuht tā arī šchīs špehīzīgāīs, šakofnīs žīl-wekš peedālījās Konstantīnopolē peē Armeni šajelšchānās un atrādā tur šawu galu.

Žī nepatīhīlāmī bīja šchīm Armenēetīm, kad wīnu par Turku tureja. Beī lo tad lai nu dara, kad Armenēeefchī, šchēe Turku nahwīgālee eehīhdētāji tāīfni pehž Turkeem īf-šlātās? Kā tās pāteešt tā, to es pāhīreelzīnājos šchōwāfār Pēterburgā būhdāmš. Tur, tā žeen. lāstāji alžerefees, bīja jūnījā atbrauzīs Armeni „katolīfōš“ Wītrīfchī I, lai nolīfū peē Wīnu Māještātu Trōnā pāhāp-neem lōīmēs wehīejumūs waldības šakstīchānāi un — jādomā arī, lai lūhgtu aīfšardīfību pret Turku wārmah-žībam. Kamehr šchīs augštāīs garībneekš nosēhšchās ne-tāhīl no altārā, apātchī smagī šeltīta baldāchīna, tamehr wīnām aīf mūguras noskātījās dīwī meefas šargī, šlāīkī, tā ošolī, tehrpūfchēes gārōdš, ar šeltu īfchūhīdīs purpura-fārklāndš šwāhīrōdš. Wīnu gīhīnū wāībīfī īr glūfchī tāhīdī pāt, tā manām pašīhītamām tāhīfōdš austrūndš un — tāhīdī pāt, tā teem Turku šalbāteem, kūrūs redseju 4 gādī atpātāf peē Turzījās wāfārā peelkrātes, Wbanījā. — Wāj tās naw ehīmotī, tā wājateē līhdīnājas wīnu wārmahjām!

Žateīz arī tāīfīnīdā! No Armenēem wīspāhr nemehšchī dāudš labā runāt. Wīswārāf eehīhīf un bīhīstās wīnu tīrģotājus, kūrī prot āzīm redšot žīlwekām, tās īr pīrzejām āhdū pār āzīm noraut. Wīspāhīrīgī atīfīhī, tā Šchīhā, Šchīgānā un Lātārā wīlītībā, bešfāunībā un īfmanībā ne-ūfšwēr šchīs īhīpāfchības peē Armenēeefchā. — Žī dāudš dāudš žīlwekū, kas īr pīlnīgi pāhīreelzīnātī, tā wīfās Turku wārmahjības īr par dāudš pāseelīnātās un tā pašchī Ar-menēeefchī arī nemoš tīl newāīnīgī naw, tā wīnī īfšeelās. Šīmānš, šaprotāmš arī īr, tā wīnī, kur tīl to ween špehī, ženschās Turkeem to atdarīt, lo Turki wīneem īr dārijušchī.

Tur tāhtu aīf Rantāfījās kātneem, augštōš kātōdš kloju-mōdš dīhīwō šchī labī prāhīwā tautā. Wīnu mahjōtīkī gāndrīhš pāwīfām šemē eeroīkī, jo būhīklotu truhīkāmš peē špeehchī tā dārit. Tīkai no atmeeneem beēfī būhīwēta ee-ējās weeta rehģolās āhīpūš šemes. Dūrnīs mehēfchī weenēehīr beefas — jo beefas būht, jo no Rārdū uīfbrūnūmā neweens Armenēetš naw nekād droschš. Šchē nu wīna smol, šchī nomāhīlā un kāpīnātā tautā. Šawūs lopīnūs un žītu bagatībū tā nedrīhīfīt žītās ehīlās turet un tadehē dīhīwō wīf šem weena jūmtā, tīkai no kāhdā weza tepīkā atdalīfī — gāndrīhš weenēehīrīgā tūmīfchā, jo gāīfīnā špehī tur tīkai žaur dūrwīm ween eemāht — kad tās wā wātā turet.

Gov šeenām šchēem dīhīwōkēem īr šolī jeb bīhīfchās preelch gulefchānās eerīklotī, kūrūs deemšchēhī nekād ne-tīhīrī. Tur nu dīhīwō, mīhīlās un ronās kātī, tur eewē-fchās bīhīfūmā wēfēlī „mīlārđī“ blūfū un pašīhītamō blāfchū. Arī žītu labū kufōnīfchū naw truhīkāmš. Naktī

Kā jāu tektš, atjāntām gowš peenam wajaga peelīt žūturu, lai wīnch būhtu līhdīfīgš šaldūmā šīnā mahītes peenam: uīf glāhīfēs peena jāleel tehīkarotī (beš kaudīfēs) žūrtā. Wīslābākī īr behrnām nemt žeeto žūturu, newīs smālfo. „Peena žūturs“, kāhdū dāfchī eeteīz, īr leelš: pehž dāudhū leetprateju domām wīnch īr behrneem šlītākš par weenkāhīrcho. Wīnch īr arī dāhrgōfš.

Arī ar uhdēnī atjāntūs un ar žūturu šaldīnātš peens nebūht nelīhdīfīnās mahītes peenam: gowš peenā īr beēfpeena (kafēīnā) dātās pāwīfām žīdābās dābās: mahītes peena kafeīnš (beēfpeens) šabeēfē īfchāngāndš, weeglōdš un lotī fīhīlōdš gabalīndš, kūrī špehī īfštū uhdēnī un lūngā jūlā, beī gowš peens šabeēfē leelātōdš gabalīndš, kūrī dāudhī geuhīakī lūhīf un geuhīakī fāgremōjāmī. Šāgremōfchānu wār dāudhīreīf eewehģrojāmī atweegīnāt, kad peenu at-šchīlāidā newīs ar uhdēnī beī ar aušu wāj meefchū no-wāhīrijūmū (tūmītī).

Dotī beēfchī peedīfīhōjām, tā behrnī, kūrī nešpehī panēf ar uhdēnī atjāntā peena, šakl šlīmōt ar žaurēju, pāleēf bāhīlī un wāhrgī, — tā tāhīdī behrnī šakl tūhīlīt labotees, kad uhdēnā weetā nem mīnēto nowāhīrijūmū. Tāndehē šchēe no-wāhīrijūmī, īhīpāfchī šlīmībās gabījūmōdš, lotī eewehīlāmī peena atšchīlāidīchānāi. Tās īr pūslīhdīfī weenālgā, wāj leeto aušu wāj meefchū tūmītī. Tāhdēem behrneem, kureem žaurēja, gan eewehīl labākī meefchū tūmītī, un kureem eel-fchās aīfšuretas — aušu. Gāndrīhš wār teīt, tā aušu tūme labā, jo wīna gāhdātā un behrneem labākī pātīhī. Rātā šīnā nowāhīrijūmām wājaga būht šchīlīdrām, beš kunkūleem, un labī īlgi wāhīritām. Weeša tūme šatura par dāudhī šehīrēketū un naw labā. Uīf 1 glāhīfēs uhdēnā wājaga nemt: 1. un 2. mehnefī 1 tehīkarotī labū putrāmū, 3. un 4. mehnefī 2 tehīkarotes, wehīlātū arī 3 tehīkarotes. Eepreelch eejāuz putrāmūs ar drūfzīnu uhdēnā un wāhīrā 15 līhdī 20 mīnūtēs, aušu putrāmūs — 30 mīnūtēs. Pehž tam wājaga īfchāhī putrāmū žaur beēfū drāhnu un leetot tīkai tūmītī beš putrāmēem. Tūmītī wājaga wāhīrīt 2 reīfēs īfdeenas.

Behīneem wājaga dot tīkai wāhīritū peenu (ar wāhī-ritū uhdēnī). Peenu wājaga wāhīrīt tūhīlīt, kad īfšlāuz (pīlšēhīā — kad nopehīrēl) un atstāht tāl trautā, kūrā wāh-

rija. Wāhīrīchānā wājādīgā tāndehē, tā wīna īfīhīzīnā-peenā ruhģfchānās un šlīmībū dīhīgūš. Beī ar weentāhī-fchū wāhīrīchānu arī nepeeteēf, lai peenu pādāritū nekāītegu. Wājaga neweem peeteēlofchī īlgi wāhīrīt peenu, beī arī gāhdāt, tā wehīlātū wīnā ne-eelkūhīt no gāīfā putēkī un ruhģfchānās dīhīgī. Wīfīwārīgāīlās peē mahīfšīgās bā-rofchānās jāu īr, tā bārībā būhtu pāwīfām tīhīrī šāgā-tawotā. Trāukūs, kūrōdš peenu šlāuz un uīfglābā, newājaga leetot žītām wājādīfībam. Trāukī jātura lotī tīhīrī. Wīndš nedrīhīfīt būht ne māfātās dāīnās šlāhbūfchā peena (trāukī beēfchī jājutīnā un šīprī jāmāfāgā). Tāpat pudelīteī un gumījās kņupām wājaga būht lotī tīhīreem, tā tur neat-līgtū peelkātūfchās ne māfātās peena atleelās, jo īr jāu kātīrāī šāīnnezeī pašīhīstāmā leeta, tā arī drūfzīnā šlāhbūmā trāu-kōdš šarāudšē ahtīrī šwāīgo peenu. Žī mehģīnātš tā dārit: dod weenāī šewāī bārōt dīwūs behrnūs, lai wīnā šīhdā weenu tāīfni no kūrīhīs, un otrām tākī bod no rādīnā (pudelītes) fīhīt šawū peenu, eepreelch noslāukūfī; un weenāmehr īfnāhī, tā otrāīs behrnūs aug šlītātī par pīrmo, wāj pāt pāleēf pāwīfām wāhģfchū, — un tās noteēf tīkai tāndehē, tā pīrmaīs dābūjā tīhīru peenu, tāīnī no kūrīhīs, beī otrīs to dābūjā jāu dīwīreīf pāhīteetu un tāndehē ar putēkēem: arī mahītes peens amēs māf labūmā, kad wīnch īr peepūtejīs. No tā šapratīfīm, žīl geuhī īr, šāgātawōt tīhīru gowš peenu: žīl reīfū to nepāhīrēj no weenā trāuka otrā, žīl īlgi tās nestāhū, kamehr to bod behrnām.

Peens šakl jāu mātātees, kad mehš to wehīl nemoš ne-nomanām ne no gāršchās ne no smāfās, beī behrnā wehīderū wīnch jāu šamātā, jo behrnš īr lotī wāhīrīgš no šlāhbūmā. Uīf lāuleem, kur gāndrīhš kātīrāī gīmeneī šawā gowš, īr eēfpehģjāmš dābūt tīfō flāuktu peenu wāī-rāl reīfēs deenā: tāndehē arī wājaga to wāhīrīt kātīru reīfī-lād šlāuz. Kad peens īfwhāhīrās, to wājaga apšēgt ar tīhīru šchīlīdrū drāhnu, kamehr tās atšēfēt, pehž tam apšēgt labī ar wāhītu, jo žītādī tās peepūt un šakl ahtīrī ruhģt, īhīpā-fchī kārštājā wāfārās lāīkā, tāndehē: arī behrnī šlīmō un mīrīt ar wehīderū wīšbeēfchātī kārštā lāīkā. Wehīl labākī īr, kātīrēīf pīrmaīs bārōfchānās uīwāhīrīt šwāīgu peenu, žīl behrnām weenāī reīfēī wājādīfīgš, un no kārštōtā leet tāīfni šīhdāmā pudelīteī, īhdīfīnāt līhdī flāukta peena šīlūmām

un tad dot fīhīt. Pudelīteī wājaga īfšlātōt eepreelch eeleē-fchānā ar wāhģrofchū uhdēnī. Gumījās kņupīfchūs wājaga turet šodā uhdēnī (uīf glāhīfēs uīwāhīrītā uhdēnā šchūpīnītī šodā), lai wīnī nepeēfchāhtū. Tōmehr wīfš šchē apwāfīf-tāīs īr geuhī īfđarāmš un prāfā dāudhī pūhītu, t. i. lai peens peē wāhīrīchānās un pāhīreelchānās nepeepūteju un šlāhweedāmš (arī aīfšūmā) nefāhītu mātātees. Beī tagād īr kāhdā šotī labā peena šāgātawōfchānās wīhje, kāhdējādī to šāgātawōdāmī dābūnām glūfchī nefāmātātū peenu. Tās pānāhīkāmš ar Šoklētū eetāīfī. Wīnā teel tagād šotī dāudhī leetotā, un to wār dābūt pīrkt kātī kūrā apteelā wāj arī optīkā bōdē par 5 līhdī 8 rublēem. Pāmāhģī-fchānā, tā to leetot, īr kātīrī peelīkta. Beī wār to arī pātš mahjā pātāīfīt. Preelch tam wājaga nopīrkt tīkai gumījās prapūs ar žaurumeem no weenā gālā līhdī otrām, un šlītā tapīnās šchēem žaurumeem (lai tapīnās būhtu weegīlāf eebāhģchāmās, tad labākī, kad tām weens gālš teewālš). Wār nemī weentāhīfchās pudelītes, tīhīrī īfīmāfātās, tās peeleet netāhtū pīlnās ar peenu, šāgātawōtū bārībāī (ar uhdēnī wāj tūmī, un žūturu), un aīfchāht ar žaurājeem gumījās prapeem. Tad jāleēf pudelītes kārštōl, kūrā jā-lej tīfđāudhī uhdēnā, tā pudelītes būhtu apnemātās līhdī pūfēī. Lai pudelītes neģīstos wērnā peē otrās, wār uī-tāīfīt no šchāureem šlāīneem rāhģmīfchūs (ar žaurumu preelch kātīrās pudelītes), wāj arī eelīf pudelīfchū šlāpā-tīhīrās šlāīdīnās. Kad wīfš īr tā šāgātawōtš, tad kārštōlš jāleēf uīf ugunš un jāfāhīl wāhīrīt. Pehģ tam, kad uhdēnš šakl wāhīrītees (peens pudelītes nefī mutūtu), wājaga wehīl pāturet 20 mīnūtēs uīf ugunš, tad eebāht šlītā tā-pīnās prapōdš labī šīprī un wehī 10 mīnūtēs wāhīrīt. Pehģdīgī jānoēm kārštōlš no ugunš, un pudelītes jāpāmet uhdēnī, kamehr atšēfēt. Tā uīwāhīrītš peens īr šotī lābš, wīnch newār peepūtej, nemātājas īlgu laiku (jā wāhģrot pudelītes bīja labī aīfchāhtās), un behrnī wīnū šāgremō šotī labī. Kad wīnū bod behrnām, tad wājaga tīkai pu-delīteī eelīfēt kārštā uhdēnī, lai peens šāfīfīt, tad īfneem tā-pīnu un prapū, un uīf pudelītes kātīru uīfšmāntū gumījās kņupī. Peenu, lo behrnš nešpehģ īhdēfēt, wājaga īfšeet, beī nekād no tāupīt otrāī reīfēī, wāj dot pehž kāhdā lāī-ģīnā pābeīgt dīfēt.

nu viņi šķee ziņēti cenaidneki kalafas bardā, tihri tā Perfešču kara pulki mežs laids un klup buhās e-dšihwotajem mīst, kurus tee tā moga, ka tihri waj prahts jafaudē. Bet šķee gudree austruma apdšihwotaji sin padomu un prot fem, kad ne wairak us pahri minutem meeru eeguh: tee isgehrbjas wiš, leeli un maš, wihrešči un feeweetes un iskrota famos drehbes plahnā eeraktds žepuma podds. Wiš kuitoni kriht tur spēhgadami eelščā un teel wehlat ari apēhsti. Zas nu gan isklausitees žēn. laštajem netijami, bet tā aprakta lahds Armenu dšihwes pašineš to dšihwi Bahžu laikrakstā „Allgemeine Zeitung“, 1887. g. Nr. 242. Naw domajams, ka par to laiku — 18 go-deem — tur kas buhtu pahrehtees.

Tās ir famadas tautas, tās austrumu apdšihwotajas. Šho rindinu rakstītājs patš war premehtam no Rinee-šķeem leezinat, žil tee netihri, pat reebigi dšihwo.

Bet peegreešimees aikal Armenem un aplohlošim, kad un kur šhi tauta žehlušes. Pežj winu pašču laiku tei-klam winu žilts tehws ešot bijis Hails, Noasa dehla Ja-feta dehla dehls. Bet kad atšķirom bibeli un lafam 1. Mošus grahmatas 10. nodatv, tur Jafeta pežnahlkami uššihmeri, tad tur nu gan Haila wahrdā wis neatrodam. Pežj šhi famā žilts tehwa wahrdā Armeni nu ir nošau-lušči famu semi par Halašdānu un famos tautas brāhtus par Haigofaneem, t. i. Haila pežnahljejeem.

Turpat, netahstu no wineem atronas ari pašihnamais Ararata kalns un netahstu no ta, jautā, weentuligā eelēd māš romantiskš žemais Agurijš, kura ešot tā meeta, kur Noas pežj grehku pluhdu beigam ešot pazeizibas upura altoru žehlis. (1. Mošus gr. 3. nodatā 20. pants.)

Wehlat, dāščus gaduštienas, pašahweja šewišča Armenu korala walšis, lamēht tā beidšot ita nomahkto no Turkeem, tāpat tā tas gahja ar brijhwo Bulgariju, brijhwo Serbiju. — Tagad laba data no Armenijas peeder Kreemijai, kuras eedšihwotaji juhtas semi laimigi, ka tihluchi sem Kreemijas warenā ehrgta spārneem. Neleela data peeder Peršjai, bet galmenā data atronas deemidēh wehl apatšč Turku waras. Tur nu pluhst wehl arween ofniš. Bet eelam mehš wehl apluhšojam ištahjušcho mehnešču breešnu darbus Armenijā, apštāstam ištumā Armenu tautas garigo dšihwi. (Turpmal wehl.)

No eelščimes.

a) Waldibas leetas.

Widšemes gubernas waldes pilšehtu leetu nodatā par III. šķiras kanželistu ezelis maspilskonis Michails Maritalitis. (R. G. A.)

Par Widšemes kontrolpalatas wežako rewisoru ap-šiprinats ias paščas palatas jaunakais rewisors Kero-wiškš. (R. B.)

Rigas apgabala teefas prokurora beedris pa-augšinatš par koleģiju padomneetu. (R. B.)

Par Rigas pilšehtas II. pasta-telegrafa kantora 5. šķiras eeredni ezelis Fedors Šudra is Kuldigas, un par Leepajas pasta un telegrafa kantora 5. šķiras eeredni Konstantins Mašimons. (R. G. A.)

Par Rigas pasta un telegrafa kantora 5. šķiras eeredni ezelis Wladimirs Plihtins is Majorzem. (R. G. A.)

Par Rigas I. pasta un telegrafa kantora 6. šķiras augštako eeredni ezelis Smiltenes pasta un telegrafa kan-tora 6. šķiras semalais eerednis Ernests Paegle. (R. G. A.)

Par Rigas I. pasta un telegrafa kantora preešč-neela palihgu ezelis Bratanowšis.

Par Rigas pilšehtas II. pasta un telegrafa kantora 6. šķiras eeredni ezelis Adolfs Janows. (R. G. A.)

Par Rigas pasta un telegrafa eezirkna waldes darb-weščā palihga weetas ispiditaju ezelis Julijs Krause. (R. G. A.)

Kemeru pasta nodatas paštiljons Michails Ešofneta ezelis par Terwastes pasta un telegrafa nodatas 6. šķi-ras semako eeredni. (R. G. A.)

Par nopelneem tautas isglibtibā ar sudraba medokam ar usraktu „par usihtibu“ un nehšajamām Alešandra lentā us kruhim apahwoti. Weetalwas tautas apgaismošinas ministrijas skolās skolotājs Karlis Žir-gens un Balmeer š ew. lut. draudbes skolās skolotājs Woldemars Ballodis.

Rujenes pasta un telegrafa kantora preeščneela weetas ispiditājs Michails D. jus ezelis par Rigas pasta un telegrafa eezirkna grahmatweščā palihga weetas ispi-ditaju. (R. G. A.)

Par Rujenes pasta un telegrafa kantora 5. šķiras eeredni ezelis Karlis Grinbergis. (R. G. A.)

Oberpables pasta-telegrafa nodatas 6. šķiras ee-rednis Ernests Straldinšč tahdā pat weetā pahrzeltš us Kuldigu. (R. G. A.)

Par Oberpables pasta un telegrafa kantora 6. šķiras eeredni ezelis Augusts Sifermanis. (R. G. A.)

Pežj nokalpotem gadeem pa-augšinatš: par koleģiju ašeforeem: Kuldigas aprinkā preeščneela wežakais palihgs barons von der Koppš, Leepajas prištawo palihgs Wileistis; par gubernas sekretareem: Widšemes ew. lut. konšistorijas kanželijas eerednis Grundmanis un Rufešemes gubernas V. eezirkna alžises waldes darbwedis Soldiners. (R. G. A.)

Par Jelgawas pasta-telegrafa kantora 6. šķiras eeredneem ezelis: Georgs Maščulans (al. Rešters) un Alberts Rudšis.

Rufešemes gubernas waldes medijinistās nodatas pro-wifors Neimanis un Subates pasta un telegrafa nodatas

preeščneela weetas ispiditājs islēhgti is deenāša ka-raksta, tā tā tee mirušči. (R. G. A.)

Leepajas pasta-telegrafa kantori par 5. šķiras eeredni ezelis N. Hofmans.

Leepajas pasta un telegrafa kantora 5. šķiras ee-rednis Konstantins Lufins pahrzeltš tahdā pat weetā us Rigu. (R. G. A.)

Kuldigas pasta-telegrafa kantora 6. šķiras eerednis Julijs Kosče tahdā pat weetā un isčinā pahrzeltš us Smilteni. (R. G. A.)

Kuldigas pasta un telegrafa kantora eeredni Rudolfs Frans un Leonids Meješs ezelis: pirmāis Žurjewā par 5. šķiras un otrāis Rīgā par pilšehtas III. pasta un telegrafa kantora 6. šķiras eeredni.

Par Kuldigas pasta un telegrafa kantora 6. šķiras eeredneem ezelis: Jānis Kruhminšč, Elmors Maripus, Pawils Baščenows, Julijs Kosče. (R. G. A.)

Clejas pasta-telegrafa nodatas 6. šķiras eerednis Alfreds Sparinšč ezelis par Kuldigas pasta-telegrafa kantora 6. šķiras eeredni.

Grobinas-Disputes aprinkā preeščneela III. eezirkna utkrauga wežalāis palihgs Pawils v. Šeredorfs us pašča luhgumu atlaists no amata. (R. G. A.)

Par Leel-Salwes pasta-telegrafa nodatas 6. šķiras eeredni ezelis Karlis Zeilenbergs un par Clejas — Pe-ters Padegs. (R. G. A.)

b) Baltijas notifikumi.

Mums raksta:

Pežj likuma un pežj firšsapšinas.

Situmi, kurus žilweli šewim demušči preešč famas šadšihwes, praša atbildibu weenigi par darbeem, neba par domam un juhtam. Domeht leelš plaschums atronas štarp ašleegtu un atkautu un šķe firšsapšina pazet ar leelu smalkuhtibu famu balš.

Kahds B. šgs, notalpojis wešelus trišdešmit šeščus gabus A. pilšehtā par skolotaju, nomira, ka tas nereei ar ihšteem ženfoneem mehšj noikt — glušči nabodšigs, ne-atšahdams šawai šewai un behrneem neta, isnemot šawu gōdigo, neaptraipito wahrdū.

Ne penšju, ne pabalstu pilšehta nedewa nelaiša atrait-nei un wina pate kautrejšs prašt weepalihdšibas, šelodamā šawa wihra prinžipam: wišu preešč tuwakā, bet neta dats šewim par labu.

Kameht B. kundše spēhja šrabdat, wina šrahbaja; ka-mehr bija wehl kaut kas ko eelšlot un pahrdot, wina eelšlota un pahrdewa, bet luhgt walihdšibas — kautrejšs. Peenahja nebahšas deetas. Ušbratā šlimiša un lihš ar šlimibu — teuhlums. Tagad B. kunoše apnehmās greetees pee pilšehtas waldes ar luhgumu pežj pabalsta. Žeenige pilšehtas tehwi šapalzejšs un toti bešfigi un dšihwi šahja pahrsprešt un apimeht, žil leelu pabalstu dot luhdšejai.

Sat gan šchi eetaise mašā naudi, tomeht winu waja-dšetu šarvam apgahdat, tam behrni jabaro maškligi, tik-lab bogatam tā nabagam, jo ar to weenigi war isfargot behrnus no šlimibam un šewi no wehl leelakām ištahšana-m par šahleat un ahrštam. Ar šcho eetaiš war us-wahrit peenu ar reiši wišai deenai, tamdeht tā jo waja-dšiga tahdeem, kwi war dabut šwaigu peenu tīkai reiši deenā. Kweem nekahdi naw eepēhšjams dabut waj ša-tāist Soksleta aparatu, teem wajaga — tā jau teiktš — gahdat 3 reišes deenā šwaigu peenu, un to tuhlił wahrit; isnahšs katra reiš wahrit diwi, ja dāudš tad trišs porzijas. Weenu porziju wajaga dot tuhlił, kad peens atšifšs lihšj wajadšigam šitumam, un lai žitas porzijas ne-eelšahbtu ušwahritas, tad peenu wajaga ušglabat aukštā weetā, un katra reiši pirmš ešdināščanas šildit un atšaukt ar uh-deni waj tūmīti. Ar uhdeni waj tūmi atšauktš peens ah-trali maitajas, tamdeht, kad naw Soksleta aparata, wa-jaga peenu atšahkaidit tīkai ihšt pirmš baroššanas.

Wehl weeglaki ir peenu isfargat no eelšahššanas, kad peenam peelej drūžin šoda kausējuma (Natrium bicarbo-nicum). Soda ir lehta, winu war dabut katra apteeki. Wajaga iskautet pilnu tehškaroti (beš kaudšes) šoda glahšē ubdena, šaleet kausējumu tihā pudelītē, un no šchi kausē-juma tad japeelej itreš uf porzijas peena pa ehdamai ka-rotei. Tas ir eewehtlams ihpašči karštā laikā. Soda ir nelaitigs un šawna wiščš nedaris, bet ar tā palihdšibu war ušturet ari tahdus behrnus pee wešelibas, kwi nepanes peena beš šoda.

Jau wairak reišu peemineju, ka peenu wajaga šildit: behrnam naw brijhwo dot dšert it nelo aukstu, bet tīkai šiltu, — tīl šiltu, tā žilwela meesa, t. i. tā tīlko isšlāntš peens (apm. 28 gradi pežj Reomira). Nošwehrt šitumu war wislabak, kad eenem peenu mutē: winam newajaga buht ne šiltakam, ne aukstakam par muti. Bet reti kuraī maštei ir glušči wešeli šobi, un gan no žaureem šobeem, gan ari tāpat, katra žilwela mutē ir pumuma dihgš, kwi war behrnam šipri laitet, tamdeht maštei newajaga nelad žižišča nemt mutē, bet peenu nošmeket war taini no pu-delites eelējot šew mutē. Peenu šahldit war dāudš weeg-laki un ahtaki, kad nopehrt špirta lampinu un masu la-

stroliti. Iš špirta lampinas šilditš peens ir ari gahrdakš, jo ar štalu šildot peens dabut dušmu šmaku.

Ar gows peenu barojot behrnu, wajaga wehl šiprakš eemehrot lahtību ehdināščanā: nedot wis ehšt, kad eedo-majas, waj kad behrns raud, jo leeli eelšstais gows peens laids wehl wairak neta mahtes kruhts. Širmā nedekā wajaga behrnu barot 8 reišes deenā (24 štundās), ar katra deenu drūžin leelaku porziju, it reišes pa 4 lihšj 5 ehdamās karotes atšauktā peena; otrā un trešā nedekā pa 6 karotes, žeturā nedekā 7 lihšj 8 karotes. Dira meh-nesi — 7 reišes deenā, pa 8—10 karošču it reišes. Trešā mehnesi — 6 reišes deenā pa 10—12 karošču, wehlatu pa 14—16 un wairak karošču. Domeht, šcho karošču šlaitku newajaga atli eeturet pee wišem behrneem: weens peetiks ar masat, oram wajadšes wairak, jo te atkaras dāudš no behrna šwara, behrna spēhka. Kad behrns ir wešels, un kad tīkai wina nespeešč ar waru, wiščš ne-eedšers wairak, neta winam wajaga (šlimi behrni gan dāščrejš dšer toti dāudš, nefinadami no šahpem ko dorit: teem naw brijhwo dot žil wini grib, bet šingri ja-eetura mehšs). Wišpahri war teikt, kad wešels behrns isšuhž famu pudeliti lihšj beidšamai lahtitei wairak reišu, tad wiščš ir pelnižis leelaku porziju.

Jau teizu, ka gowim, no kurām nem peenu behrnam, wajaga buht wešelām. Gowis, kuras lahšē, wahjas, neder preešč tam. Daščas šlimibas war taini no gows peelipt behrnam, ihpašči dilonis (dašči leetpateji ir ishteušees, ka dilonis dāudš beščhaki peelihtpot žilwe-keem no gowim, neta no žilwekeem). Šinams, labi ilga wahriščhana nošanj dilona dihgšus peenā, bet tomeht šli-mam lopam peens jau nebušs tahds, tā wešelam, wiščš war šipri laitet. Še labaki, nemt peenu behrnam newis no weenas gows, bet no wairakām, jo kad weenai gowei gaditos ari šiltakš peens (peem. pee lahdas nejaušas šašlūščanas un žiteem eepaddeem), wiščš behrnam masat warēš laitet, kad ir šajuzis ar žitu, wešelu gowju peenu. Protams, ka gowim, behrna barotajam, wajaga dabut wešeligu baribu, lai ari weentahrišču: šewu, šalmus. Tahdu gowju peens, kuras eet gands, naw tīl labš, tā pee šaušas baribas. Wišwairak pirmās nedekās gan de-

retu behrnam gahdat tahdu gowju peenu, kuras ehđ šaušu baribu. Dšert gowim wajaga dot labu uhdeni, wislabaki ar misteem, waj šlijam un ar šahli. Bet netaš newajaga dot gowei — „behrna barotajai“ — wišadu šamašgu, ihpašči ne šlahbu, un nedot ari tā šauž. „drabinu“, nedš brahgu: no tām ir gowim newešeligš peens, no kura behr-ni weegli šašimst un pat miršt.

Pilšehtas ir ihpašči toti geuhsti dabut labu peenu ma-šew behrneem: tur wiščš neween nahł rošis ilgu laiku pežj šlāuššanas, pee kam newar palautees, ka šlauzamee un ušglabajamee trauki buhtu tihri bijušči, — tīl tihri, tā to behrna wešeliba pagehr, — bet pilšehtas pee tam wehl gandrīh arween peens teel nekāunigi wiltots. Par laimi, tagad ir jau wišas labakās jeb leelakās pilšehtas dabunams pirkt tā šauž. „behrnu peens“. Wiščš ir gan toti dahrgs un tamdeht truhžigeem nepee-ėjams, bet labš. „Behrnu peens“ naw wiltots, naw nošrejmots, nahł no wešelām gowim, kuras dabut tīkai šaušu baribu. Tīklihšj lahdai gowei peens pateel šiltakš, wina wais nenem „behrnu peenam“, jo gowis ir šew šingras ahrštu ušraudšibas.

Kad behrns nepanes šwaigu, labi un lahtīgi pežj šcheit doieem padomeem šagatawotu un atšahkaiditu peenu, kad wiščš dāudš raud, neatihhtas lahga (nepeenemas šwara), waj pat paleel wahjaks, kad behrnam eerodas žaureja, waj tam pahrelelu ašlurets wehders, tad wajaga arween p e e l a i f a m e k l e t a h r s t a p a d o m a. Weegli war ar nowilžinaščanu noikt, ka pee ahrsta greetees ir jau par wehlu, ka behrns naw wais glahšjams. Kad behr-nam ir ilgaku laiku maitata šagremoščana, tad weegli eerodas krampji un žitas neahršejamas šaites, kuras toš pa tuhštioscheem eewed kapā. Nelad newajaga šchai tīl šwarigā leetā pašam ilgi prahtot un luhkot ihšt ar šawu padomu, nedš ari klawštees uš žitu neprafču šewu waj nemahžitu šahlotaju padomeem, jo ko tad war tahds šinat, kurešč neta naw mahžijees?!

Ka šihdamam behrnam wajaga dšihwot lihšj septitām waj aštotam mehneščam no kruhtš ween beš lahdas žitas blāns baribas (kad ween maštei peena peeteel), tāpat ar gows peenu barojamam behrnam newajaga lihšj 8.

Rahds no wineem lita preekšā, dot skolotāja atraitnei, kureš 36 gabus wisapuhribas labā strahdajis, 100 rubl. gadskahriga pabalsta, bet ziti sahla kurnet par schahdu preekshlitumu.

„Simts rubulus, tā gan war fants rubulus dot. . . Tas par daudš. Deesgan jau ir feschdesmit rubuti!”

„Seschdesmit rubuti? Kapeh, til daudš? Deesgan jau ir trihsdesmit rubuti.”

„Bet peh, manām domām wunu wajaga pawisam atraidit! Nefad mehs nefam dewuschī skolotāju atraitnem pabalsta, kalab tad nu uf reisi dot.”

Wini buhtu wehl labi isgi kildojusches, bet te kahds no balfotajeem atgahdinaja, ka B. kundse nolawejuš terminu luhgt pabalsta.

Winas wihrs miris jau lopšch 12 gadeem un wisu scho laiku nelaiķa atraitne, ruhpedamās pate par sawu dshwes ukturu, nefad naw luhguš pabalsta, bet tagad nu . . .

Winas tešbas ir nolgušchās!

Tā tā tomehr wehl wiš nebija weenprahīgi, tad pilsehtas tehwi nolchma balfot. Tee, kuri bija preekšā litušchi, dot 100 rubl., dot 60 rubl., seedot 30 rubl., — wiš weenbalfīgi tagad nospreeda: „Atraidit atraitni ar luhgumu.”

Gluschī apfinigi un meerigi pilsehtas tehwi ispreeda scho jautajumu.

Un pateš, litums paleel litums! Atraitne bija nolawejuš terminu, t. i. wairak tā desmit gadu bija pagahjušchi, protams, neweens nebija wainigs, tā weenigi patejeēja. . .

Schint paschā sehde ispreeda otru jautajumu: Kopsch kahda laika bijuscham pilsehtas waldeš loželini, kahdam S. Igam, no teesās bija peesprechts samafat 3000 rubl. saubejuma atlihdribas par labu kahdai R. gimenei, kura bija zeetuš no katastrofas (ehla, kuru S. Igs bija buhwejis, bija sagruwufi).

S. Igs luhdja pilsehtas walde, samafat scho sumu no pilsehtas kafes, wusch par to seedoschot it gabus procentu dafu par notikuscheem saudejumeem zaur pluhdeem, ugunsgrahdeem u. t. t.

Pilsehtas tehwi, pahrspreeschot leetas apstahklus, atrada S. Igu par wainigu, bet pilsehtas galwa un balfsteefiger kritiseja katastrofa schā: „Nelaiķe, kura it katrom no mums war usbrukt”, un . . . un . . . nospreeda samafat S. Iga saudejumas uf pilsehtas rehšinu. . .

Sche nu gaischš un taisns litums nelaweja leetu spreest tā, tā wajadseja. — Weenā gadijumā ne-eespehjamš — oirā gadijumā israhdas par eespehjamu un litumu, peh, kura atraida truhluma zeeteju atraitni, pilsehtas tehwi isleio sawam beedram par labu. . .

Atraitnei nepezeeschamī wajaga isdrenišchēs ukturas, S. Igam nepatichas mafat sawu paradu — un pilsehtas tehwi — daudš nepahredomajuschī, palihds otrajam. Waj tahds ir lituma tainigais noluhš un sajehdseens? Waj ari litumu dewejs tā ir domajis? . . .

Starp balfsteefigeem bija ne majums nelaiķa zenfona (skolotāja) audseku, bet wini wairš neatzerejās, kam bija jabuht pateizigeem par sawu pirmo isglitibu. . . Wineem truhla hrdeapinas, smalkuhribas. Kr. J.

No Zehsim. Schejeeneschi ar leelako interešī gahbija, tā gan beigtees kriminal-prahwa pret A. K., kurešch bija apjuhdschis, ka isfchlehdribis ap 1000 rubteem winam uhtzetas naudas. Scho prahwu Rigās apgabaltrees 2. kriminal-nodaka schā mehnescha 16. deenā sche isteesaja. R. semi atfinās par wainigu un isflaidroja, ka wunu uf schās naudas isfchlehdrešchonu pamudinojušchi pahrat truhzigi apstahli. Tad wehl is nolahid apjuhdschibas raksta bija redšams, ka R. isfchlehdreto naudu schā gaba 10. junijā bija atlihdinajis. Teesja tairija spreedumu, weh, kura 46 gabus wezais A. K. top aishis par wainigu, un, eewehrojot Wisouglato Schehlaschibas Manifestu, sodams ar areštu pee polizijas uf 2 mehnescheem.

No Jaunpils (Widsemē). Mahzitaš Kunzendorfa tehws, kurešch lopa scho draudh 36 gabus, nespehla deht no amata atstahjās un 5. novembrī teiza atwadischandšs spreidiki. Tuhtu 13. novembrī teiza „proweš” spreidiki kandidats Stephany Igs un jau 14. novembrī konwents iswehleja wunu gluschī weenbalfīgi par sawu nahfotcho mahzitašu. Lihds schim St. Igs bijis par palihga mahzitašu pee mahzitašu Anina Iga. Kr.—s.

No Strihweres. Aisfraukles draudšes dfeedachanos beedribas jautajumu isflaidroschanas wakari bija tee, kuru deht Strihweres wahreds mehl nesen tapa it beechi laitkatschis minets. Bija nolemis noturet schos walarus it katru mehneschi reiš un no sahuma tas ari tā notifa (wafaru wehl beechaki!), bet tagad nu wiš apluhš. Darbineeki weeni isflidhuschī, ziti peekuschī un wehl ziti atstahjuschees no dalibas pee walareem aif dafcheem ziteem eemselem. Galwenais eemefš tur mellejams pa leelakai datai eelch tam, ka iswehletee wafaru wadowi (pawisam 6 zilweki) naw sinojušchi turetees kopā un strahdat tā peenahlas. Un tā tā beedribai azumirli naw ari preekšneka un wina weeteeku, tā redšams, tahdas leetas wis dautš nelanerešē, tad naw ari neweena, kas „wadonus” safauktu, usmudinatu un gahdatu par wafaru sarichfochanu. . . Ne labaki eet beedribai ari ar ziteem isrihfojumeem. Ari tani finā neteel nefas dariis. Tagad nozejejis jau wairak nelā gads, kamehr naw bijis beedribai neweens zis isrihfojums bei ween schee wafaru noturetee jaut. isflaidr. wakari. Parunaja gon, ka ichogad fwineschot 25 gadu fwehikus, kuri peh, tainibas jau pehrngad bija

swinami, bet tomehr nefas neishahzo, jo nebija tās paschā labās gribas un weenprahribas. Tapa litas zeri- bas, ka warbuht seemas aulstuma radisees spridigale gars bet ir tās zerišas ir weltas. Tikai runā, ka beedribas kora wadonis, weetejais traudšes skolotajs Baldawa Igs., kurešch korei wadhjis jau pat no beedribas dibinuschanas, dafchadu (pa datai aprahbito) apstahli deht atstahjochtees no amata. Tahdā kahriā buhš wehl weens solis uf leju. A—ju J.—s.

No Strihweres mums sino, ka Daugawa pret Jaunielgawu aisfotees jau pilnigi pahrsalt. No malam jau tagad esot labi pabeefs ledus. J. K.

No Aisfraukles. 13. novembra wakarā nodega schejeenes „Jaunbreeschwahres” fainneeka rijas. Saubejumi leeti. Ehla nebija adroschinata. Kr.

No Wej. Kalfnawas. Sche notifa schahds nelaimes gadijums. 7. novembrī schejeenes K. fainneeks ar sawu puifš aisbrauja uf tuwejo L. krodšinu uf optuhlibam „eemeš”. Kreetni eewiltschees fainneeks ar kalou sahla kshwetees. No sahuma zihnisch tita neshs ar wahrdem, bet wehlat tita nemtas rungās palihgā. Zinahlums ischahds: fainneeks no sawa kalpa un wina beedreem bija dabujis tildaudš fiteenu, ka palika bes samomas gukot un oirā deenā nomira. Weetejā polizija apzeetinoja fiteju, puifš un kahdu skroderi un ussahla ismelleschamu. (D. L.)

No Lejaszeema. Igi skolotās Lejaszeemeeschu zeri- bas — usbuhtet jaunū deewa namu — nu reiš peepid- juschās! Wezās sagruwuschās loka basnizmas weed tagad pozehlees stahs, patihkams un jous muhra Deewa namš! Teescham, Lejaszeemeeschī war preezatees par sawu puifšinu panahfumeem, jo teem tagad ir weena no grefnahm basnizam Widsemē!

Pateizotees tāpat darba waditaju, tā ari daritaju ener- gijai, — wiš darbi lihds Mahritina deenai tita pabeigti: ehrgeles un swans uistahditi, basnizās apstahrtne aptopta un ar wairak tā 300 dafchadeem lozineem apstahdita, weenigi altara biddi nespehja wairš uistahdit, tapeh, ka tā, slihta zeta deht, par wehlu penahza, bet kuru nahla- mā deenā peh, eeswehtischanas tuhtin uistahdija, tā tā tagad ir wiš galigi pabeigts, kas bija darams. 10 nov. (Mah- ritina deenā) notifa basnizās eeswehtischana, uf kuru bija faraduschees tild audš zilweku, tā laikam nefad naw bijis! Kā weefi peeminami Widsemē generalsuperintendents un Walfas aprinka prawešs un bei teem wehl 9 mahzitaši is- jitam Walfas aprinka draudšem.

Peh, beigteem Deewa wahrdem eesahlas garigs konzerts weetejā mahzitašu Pawasara wadibā. Pee konzertā ari laipni peedatijas eezenitais ehrgelneeks Scheptis, tā ari solo-dfeedataja Baumert itbe is Rigās. Konzerts isdemās toti teizami, jo tāpat koris, tā ari zeen. weefi sawus ga- balus ispidija ar eewehrojumu isweizibu. Daudš pateizje-

mehnescham nek o zitu dot ehst, tā titai gows peenu. Ar peenu pilnigi peeteel, jo wusch fatura wisu, kas behr- na meesai wajadfigs. Kā jau teizu, tee ir nepareiši aif- spreedumi, pawisam greifas domas, ka titai beesa bariba warot buht spehzigā bariba. Ar to jau wisbeeschaki ir samaitā behrnam wehderu, kad ta par agru sahļ dot supinas, miltu eh- deenus un zitu, ar to jau winus wisbeeschaki ir eedhen šapā. Apteedšs un apteeku hodes teel pahrdoti dafchdofchadi „behrnu milti”, „Schweizes peens” un tā tahtal. Ari wiš fchee lihdselki nemas neber behrna baribai wismaf pirmā pusgadā ne. Tainiba, ka ari „behrnu milti” (wispahstamakee un labakee ir Neshles milti) fatura peenu, bet tomehr no wineem isnahļ titai tahda „miltu putrina”, kaut ari labala, nekā no muhfu paschu milteem, tomehr ari dahrgala. Miltu ehdeenu behrns nefpehjn e l a d f a g r e m o t p i r m ā p u s g a d ā, un wislabaki ir miltu ehdeenu nemas nedot lihds 9. mehnescham, un ari peh, tam dot titai ar leelu usmanibu. Wislabakā, un pilnigi peeteelofchā bariba pirmā dshwes gadā ir — peens. Weidšamā gada zeturfni war, kad jau wehlaš, dot pee- mehram wafardš, smalki sarichwetu zwibaku ar peenu, waj ari weenreif deenā labu galas supinu ar olas dfeeteminu. Ja nu kahds warbuht newehletos istikt ar lehtakeem lihdselkeem, tad jau tā laikā ari war leetot behrnu miltus — tā jau teizu, — wislabaki Neshles (ishos: ir ari ne- ishste, Kreewijā fabrizeti; tee gan drustu lehtaki, bet daudš fliktaki). Kad mahtei peena maf, kad wajaga dot zitu baribu, tad war mehginat dot Neshles miltus ari jau 6 mehneschi wezam, pahri reifes deenā, bet til labi jau wini naw, tā gows peens, tamdeht labaki dot tās pahri reifes gows peenu. Behrni toti labprahst ehđ Neshles miltu putrinu, un tahdšs gadijumšs, kur behrns teescham ne-ehđ peena waj ta nepanes, kur a h r s t a m peenahlas mehginat ar zitu baribu, tur Neshles milti noder it labi. Par ziteem mahfligeem milteem un fajaukumeem neber fcheit runat. Agraki lita, peem, leelu zeribu uf „fabeefeto Schweizes peenu”, bet drihs israhdijās, ka wusch schim noluhfam naw derigs. Bet ja-eewehro stingri fetofchais litums: kad behrns flimo ar wehderu, t. i. kad tas wemj, kad tam zaureja waj aisturets wehders, tad nedrihst

bei ahresta finas mainit behrna baribu. Sihdamam behr- nam, kad mahtei peena sahļ peetruhst, war titai tad sahļ dot zeetu baribu, kad behrns pilnigi wesels. Atschkirt behrnu no krahts drihst titai tad, kad behrns wesels. Tāpat ar gows peenu barojamam behrnam war sahļ dot zitu baribu titai tad, kad wusch gluschī wesels. Un kad weselam behrnam sahļ pahrmaint baribu, tad tillihds wusch sahļ went, waj ar wehders teel aisturets, tuhtit japahr- eet atkal uf wego baribu. Taini tad behrni toti wahrigi pret gruhtu baribu, kad wineem wehders naw ishī wesels. Tamdeht, peemehram, gadu wezu, ar wehderu flimu behr- nu, wajaga barot tā, kā barojams wesels pusgadā wezš behrns, un ar 2 gadu wezu wajaga apeetees tā ar gadu wezu.

Sche wehl japeemin kahds toti kaitigs paradums, kurešch itgadus laupa dshiwibu tuhtstochcheem behrnu, un kurešch ir weens no wisewehrojamafeem behrna wehdera flimibu zehlooneem: tas ir knupis.

Gandrihs wifas mahtes sahļ behrnam waj pat tuhtit peh, dshimchanas dot knupi t. i. lupatinu, kura eetin fa- koditu maifš, zukuru, beesputru un zitu. Dafchās tura knupi pat tad par nepezeeschamū, kad mahtei ir peena deesgan. Lai taira knupi no tā tairidams — wusch ir weenmehr tihra gists behrnam. Knupis ir behrnam wis- gruhatakā bariba, un toti kaitiga. No knupa behrnam eerodas mutē „feedi” (mute paleel balta), mute sahļ un uelauj behrnam siht. Tad eerodas sahpes wehderā, wem- schana, zaureja waj aisturets wehders, behrns sahļ no- wahjet, wahrgt un beidšot mirst ar wehderu. Un ja ari pahrszech, tad tā wusch brehž un mokas, zif besmeega natschu japahrzech, tā janowahrgst ari mahtei pee flimā behrna gutas! Un tas wiš — deht knupa. Lai fargā behrnu no knupa katra mahte, kurai behrns mihtsch, un kura wehlaš, lai behrni augtu spirgti un weseli! Kad Anglijā mirst no 100 peedšimuschcheem itai 9—12 behrnu pirmā gadā, un pee mums lihds 40 waj 50 un wehl wairak, tad pee tam wiswairak wainigs knupis, kuru Anglijā maf pahst. Tāpat Gelfsch-Kreewijā Tataru tantai mirst famehrā maf behrnu, un titai tamdeht, ka Tatarreem tiziba pawehl, ka behrna naw brijw mahtei ne ar to

zitu barot, tā ar kruhti, un ka Tataru nedod knupa. Wais atmetš scho mulhigo eerahču, kura ir nolawufi un notauj plafchajā Kreewijā miljonus behrnu! Naw to atstahtees uf tehweem un weztehweem, mahtem un wey- mahtem, ka wini nebijuschī glupaki par mums, ka tā ir behrni audšinati gadufimtenus, un tamdeht lai mehš zitadi daram? Wais ir atsiht, ka zilwezes gudriba nepastahw eelch tam, lai mehš daritu wisu tā, kā muhju weztehwi to darijuschī. Kad tas tā buhtu, kad mehš gribeļu wisu to darit, ko weztehwi darija, tad mehš wehl tagad ehst ari zilwekus, jo weztehwi to esot darijuschī. Gudriba pahstahw eelch tam, ka mehš paturam no ziteem landim, no tehweem un weztehweem titai to, kas labs un derigs, un atmetam to, kas tauns un kaitigs. Tā ari knupa sinā newajaga wis teit: „tā darija muhju mahtes, tā ari mehš: panehma lupatinu, eelika beesputru, pasuhza, paf- bija un bahja behrnam mutē. Kad mehš tā augām, lai aug tā ari muhju behrni?” „Seewas, mahtes, lai baro behrnu tā redsedamas, ko mehš, wihrī, no tam finam?”

Tā juhs darijāt, kamehr nefinajāt, nelahjāt to, kas fcheit ufwaktis ne deht krahpchanas, bet aif schehluma pret behrnineem, kuras mahtes nomoja aif nesaprahribas. Tagad, kur mehš finam, un flaidri finam, ka ar knupi barojot mirst lihds 3 reiš wairak behrnu, newar buht schaubischandšs, ka tas notauj tuhtstochcheem newainigu behrninu. Tagad nedrihst nedš mahte bahst behrnam mutē nejaulo knupi, nedš tehws to peefaut, ka wina behrns gulem schuhpuli ar lupatu mutē, ar to lupatu, kura til nahwiga. Un ne titai tehwa, bet katra laba zilweka pee- nahlums, kad wusch ee-eet kahdā mahjā un eeranga behr- nam knupi mutē: isnemt knupi un pahstahit mahtei, zif tas kaitigs. Kahds no eewehrojamafeem behrnu dshwes pehtitajeem Kreewijā, ahrests Bokrowstis, apgalwo, ka knupis notauj Kreewijā daudš wairak zilweku, nekā mehris un tolera. Wajaga pret to lawot katram.

Behrnam newajaga dot ari tufcha knupa, waj gumijas zizichā, waj tufchās pudeles fuhst, „lai to apmeerinatu, tad raud”: wiš tas ir behrnam kaitigs, it ihpafchi tad zizis u. z. naw ishī tihri. (Turmat wehl.)

